

Han van Meegeren

DOOR

T. ROOS

H. V. MEEGEREN — „GEEF DEN KEIZER
WAT DES KEIZERS IS”

Onder de jongere schilders, die de laatste jaren de aandacht getrokken hebben, is Han van Meegeren zeker wel de meest opvallende figuur.

Toen hij, het zal nu zoowat tien jaar geleden zijn, zijn eerste werk, fijn gevoelde aquarellen, tentoonstelde, waren publiek en critiek hem vrijwel unaniem goed gezind.

Men koesterde groote verwachtingen van den toen nog zeer jeugdigen kunstenaar, wiens werk, karakter, stijl, een groot begrip voor kleuren en vooral een opvallende schildervaardigheid toonde.

Langen tijd scheen het toen echter, of die verwachtingen niet geheel en al in vervulling zouden gaan.

Van Meegeren, die een ijverig en kranig werker was, kwam steeds weer voor den dag met nieuw werk, doch het bleek al spoedig dat hij zich een weinig te veel toelagde op het weergeven van die mondaine onderwerpen, die in die

dagen, vooral te 's-Gravenhage mode waren geworden.

Men verweet hem wel eens, dat hij het er op toelagde een Haagsch modeschilder te worden.

Hoe knap ook van techniek, hoe schoon vaak van coloriet, zijn scheppingen waren toch niet altijd vrij te pleiten van een zekere gewildheid en banaliteit, die juist om het groote talent van den schilder teleurstellend werkten.

Tot, opeens, van Meegeren, (het is nog niet heel lang geleden) te voorschijn kwam met eenige schilderijen van zoo geheel ander karakter, zoo geheel verschillend van het vroegere werk, dat er een verbazing voer door allen die met intèresse het pogen en streven van den kunstenaar gevolgd hadden.

Han van Meegeren, de ietwat oververfijnde schilder van monde en demi-monde, heeft zich plotseling aangetrokken gevoeld tot het Bijbelsche tafereel en hierin, in dit zwaarste aller onderwerpen, bleek zijn lijn geheel en al te liggen, hierin ontplooidde hij zijn talent op de meest overtuigende wijze.

Schitterender is wel zelden een belofte in vervulling gekomen.

In dit werk ligt geheel zijn kracht, hierin kan hij zijn groote en zuivere fantasie uitleven, hierin heeft hij al zijn sublieme kwaliteiten kunnen toonen.

Misschien zijn van Meegeren's bijbelsche tafereelen niet geheel en al religieus. Zeer vrome menschen hebben beweerd dat zij er in misten de diepste en zuiverste gedachten der religie.

Misschien niet zuiver religieus, het kan zijn, maar dan toch vol artistiek enthousiasme om de schoone gedachte!

Als compositie, als kunstwerk zijn deze tafereelen onovertroffen, en de drie-en-dertigjarige heeft er zich een plaats mee veroverd onder de aller-eersten van ons land.

Een coloriet zóó glansrijk, zoo nobel en rijk, dat zij doet denken aan het allerbeste van de oude Italianen, een vastheid van hand en habilitieit die aan onze oude meesters herinnert, een gaafheid van compositie en groepeerings, een zuivere weergave van de rythmische beweging maken dit werk tot iets zeer bijzonders.

v. Meegeren wilde ook de actie weergeven en daarin is hij eveneens goed geslaagd. Zoo is b.v. in het: „Geef des Keizers wat des Keizers is”, waarvan hier een reproductie gegeven is, wel sterk uitgedrukt de actie van de geraffineerde Sadduceeërs die met hun strikvraag nu eindelijk den gehaten profeet meenen te kunnen vangen. Prachtig is die verwachting in de valsche tronies en edel en rein is daartegenover de figuur van den Heiland, die in diepste rust en overtuiging het juiste antwoord weet te vinden.

Zoo is in alle tafereelen steeds weer zuiver en

H. V. MEEGEREN — DE GENEZING DER ZIEKEN

doorvoeld weergegeven het contrast tusschen de hooge en onaantastbare reinheid van den Jezus-figuur tegenover de duistere en troebele haat der schriftgeleerden.

v. Meegeren weet alle licht te concentreren op Jezus, zelfs wanneer deze zich als kleine figuur op den achtergrond bevindt is toch alle aandacht op hem samengetrokken. Dit komt zeer sterk uit

in het tweede hier gereproduceerde werk: „De genezing der zieken”.

Terecht heeft de expositie bij Biesing te 's-Gravenhage groote belangstelling getrokken en zoo kan men verwachten en hopen dat de binnenkort te wachten expositie bij Buffa te Amsterdam weer een groot aantal kunstminnaars een groot genot zal verschaffen.

Geen geluk

DOOR

J. L. PEREZ

VERTALING VAN A. SAALBORN

Gij wilt alles sparen voor uw kinderen, uw leven opofferen voor uw kinderen.

En ik zeg u, tegelijk met elk kind wordt ook zijn geluksster geboren: uw voorzorgen zijn of overbodig of doelloos.

Waarom ben ik zoo eenzaam en ellendig, waarom heb ik geen plek, waar ik mijn hoofd rustig kan neerleggen en waar, waar kom ik eigenlijk vandaan?

Heb ik niet vroeger mijn eigen huisje gehad in Sawichost? Een winkel vol koopwaar? En ik ben schuitenvoerder geweest en tusschen Pesach en Soekes zwierf ik rond tusschen hemel en wateren. Tegen Soekes kwam ik thuis en bracht geschenken mee uit Koningsberg. Dat was een leventje!

Maar eens wilde ik voor iemand sparen . . . Een eenige dochter, als mijn oogappels dierbaar, een parel van een kind . . .

* * *

Toen haar moeder, zij ruste in vrede, heenging uit deze wereld, had ik nog geen grijze haren in den baard. Men trachtte mij te overreden, dat ik weer zou trouwen, maar die gedachte stak me als een mes in het hart . . . ik kon mijn Rachel-Lea geen stiefmoeder geven . . .

Pesach is voorbij, er komen houthandelaars, ze bieden me veel geld, als ik hun vlotten neem om weg te brengen. Ze weten, dat ik een eerlijk man ben, dat ze op mij kunnen vertrouwen. Maar kan ik op reis gaan en mijn eenig kind overlaten aan vreemde mensen?

* * *

Ik blijf dus thuis en behartig mijn winkel. Groote zaken doe ik niet. Een vlottenvoerder is nu eenmaal geen koopman. De anderen vangen mij de klanten voor de neus weg en ik sta met open mond te kijken . . .

Om te kunnen leven, moet er een kamer in mijn woning verhuurd worden.

Maar berouw heb ik, God beware, niet. Honger hoeven we niet te lijden. Ik kan een paar maal per dag den winkel sluiten, naar huis loopen en kijken, hoe het met Rachel-Lea is . . . hoe ze grooter wordt . . . en ze wordt grooter, lijkt op de moeder, als twee druppels water, ze heeft kuiltjes in de wangen, en half-lachende, half-

weenende oogen . . . ziels-goede oogen . . . en altijd is het, of ze droomt . . .

Ik wil haar niet in den winkel hebben. Ik verkoop goede waar: schoensmeer, wagensmeer, olie, petroleum. Maar de klanten zijn meest voerlui en boeren. Ik wil niet, dat zij de taal van die menschen hoort . . .

Maar na het avondgebed — al zijn er ook de gewichtigste politieke gebeurtenissen te bespreken, al spreekt ook de beroemdste magied¹⁾ — ik vlieg altijd naar huis, naar mijn vreugde, mijn troost . . .

* * *

Ik weet wel, dat ze al over de zestien is, maar ik doe, of ik het niet weet, of het niet zoo is . . . Ik vergeet het en behandel haar als een klein kind. En ik dank God, dat niemand mij op de vingers tikt. Zij is een stille ziel, gaat nooit uit, en de menschen zijn haar vergeten . . . daarom komt er ook niemand om haar hand . . .

Zoo moest het maar blijven, denk ik bij mezelf. Ik wil niet alleen zijn.

Maar dan gebeurt er het volgende:

Er wordt mij verteld, dat terwijl ik in het avondgebed ben, de jonge Brenholz, de zoon van den aannemer voor mijn huis op en neer loopt.

En die jonge man is — ik wil geen kwaad spreken — een fijn heer!

Ik zeg tegen mezelf: ik zal met haar praten en haar waarschuwen, want praten met hem geeft niets; ik heb u toch gezegd: een fijn heertje!

Maar het is me onmogelijk met haar te spreken.

„Rachel-Lea . . .” begin ik.

Zij kijkt me aan met haar onschuldige reine kinderoogen en vraagt:

„Wat is er, vader?”

En dan moet ik over wat anders beginnen: hoe kan men vuil gooien in zoo helder water?

Maar rustig slapen gaat toch ook niet. Een vader mag niet slapen.

En dan stuurt de Heer mij hulp.

Dat denk ik tenminste.

Er is jaarmarkt. Een oud vriend bezoekt me. Met hem heb ik eens uit hetzelfde gebedenboek leeren lezen. Hij is weduwnaar, maar een flinke

¹⁾ Rabijn.